

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NARAJ VEC KOT
NA DAN DOBIVATE
2^c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvršni svet,
nadalj in pravniki).
:: Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 166 — Štev. 166

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 25, 1941 — PONEDELJEK, 25. AVGUSTA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

HRVATJE VABIJO LAHE

Po sporazumu bo Italija vzdrževala red na Hrvaškem

Kakor pravi neko poročilo iz Rima, je bil v Zagrebu med zastopniki "samostojne" Hrvatske in Italije podpisan sporazum, ki ima za cilj vojaško zavarovanje Jadrana in vzdrževati mir in red v krajih "za Jadranom".

List "Giornale d'Italia" pravi, da je bil sklenjen sporazum, ko je Italija obvestila Hrvatsko, da je treba poostrižiti vojaško kontrolo v pokrajini od Reke do Črnogore.

Kot pravi laški uradni list, bo Hrvatska postavila v Dalmaciji svojega komisarja, katerega bo moral ubogati vsak uradni v deželi. Komisar bo imel svoj urad v glavnem stanu laškega poveljnika 2. armade.

V vseh zadevah glede javnega reda in varnosti bo moral komisar poslušati povelja italijanskega vojaškega poveljnika.

ka, tako da bo javni red v popolnem soglasju z vojaškimi odredbami in željami laškega vojaškega poveljnika.

Železnica od Reke do Splita ter vse brzojavne in telefonske zveze bodo pod oblastjo laškega vojaškega poveljstva.

"Tako sodelovanje", pravi poročilo v listu "La Tribuna", "bo najboljšje jamstvo za neodvisnost in teritorialno nedotakljivost "neodvisne" Hrvatske.

Poglavnik dr. Ante Pavelić je razglasil, da je njegova država zelo srečna, da nudi vso potrebno pomoč, da brani svoje interese in obenem interese kraljevine Italije.

Iz Zagreba prihaja poročilo, ki pravi, da je bilo usmrčenih več komunistov in drugih teroristov, ki so kalili mir na Hrvaškem.

Rusi napadajo pri Gomelu

Poročilo ruskega vrhovnega poveljstva pravi, da so Rusi pričeli s protinapadi na osrednji fronti pri Gomelu in da boji potekajo po načrtu. Nemci severno in južno od Gomela v velikem neredu beže.

Dalje proti severu — v bližini Smolenska — so Rusi vrgli nazaj močno nemško mehanizirano armado. Rusi so pričeli svojo veliko ofenzivo iz Soloveva okoli Smolenska proti jugu. S tem hočejo Rusi očividno olajšati nemški pritisk proti Dnjepru.

Na južni fronti se bje vroč boj za Odeso. Kot pravi neko rusko poročilo, je bilo večerj pri Odesi ubitih najmanj 25.000 Nemcev.

Četudi so ruska poročila o bojih okoli Gomela in Smolenska zelo kratka, vendar je jasno, da so v teku veliki boji, v katerih imajo Nemci zelo velike izgube. Na nekem kraju fronte blizu Smolenska je bila uničena cela nemška divizija. Nedaleč od tega kraja so Rusi obkolili močan sovražni oddelek ter vjeli več tisoč vojakov, med njimi tudi dva generala.

V okolici Gomela so boji v teku že od četrtega, ko je general I. A. Konev pričel ofenzivo.

Kentski vojvoda pri Rooseveltu

Kentski vojvoda, najmlajši brat angleškega kralja Jurija, je obiskal predsednika Roosevelta na njegovem domu v Hyde Park, N. Y. Včeraj se je predsednik v spremstvu Kentskega vojvode vrnil v Washington.

Predsednik je včeraj tudi podpisal posebno odredbo, po kateri bodo inozemski kapitani mogli poveljevati ameriškim parnikom, ki jih je ameriška vlada zaplenila.

Francozi so se pričeli upirati

Navzile strogim odredbam notranjega ministra Pierra Puchea, Francozi povzročajo Nemcem kakršnokoli škodo, kadarkoli se jim nudi priložnost. Včeraj se je razbil nek avtomobil, v katerem so se vozili Nemci, v Puteauxu blizu Pariza, ko je zavozil v močno železno vrvi, ki je bila raztegnjena čez cesto. Več Nemcev je bilo poškodovanih.

TROCKIJEVA VDOVA ZA SOVJETE

Ozadje atentata na svoječasnega boljševiškega voditelja še vedno ni pojasnjeno.

Pred letom dni je bil vprijet v bližini glavnega mesta Mehike atentat na izgnanstvu živečega Trockega, kateri je bil začasa Lenina sovjetski vojni komisar, pozneje se je pa sprl z boljševiški voditelji, pobegnil iz Rusije ter postal neizprosni sovražnik Josepha Stalina.

Ob obletnici njegove tragične smrti je rekla njegova vdova: — Kar je storil Stalin mojemu možu, je stranskega pomena. Zda je naloga vsega civiliziranega sveta braniti do zadnje kaplje krvi Sovjetsko Rusijo ter rešiti človeštvo pred barbarstvom Adolfa Hitlerja. Vdova je še vedno prepričana,

na, je Jacques Mornard, ki je še vedno zaprt v Mexico City usmrtil njenega moža po Stalinovem naročilu.

Mornard to odločno taji. — Trocki in jaz sva bila velika prijatelja, — pravi, — toda tistega dne sva se nekaj sprla in sam ne vem, čemu sem ga usmrtil.

Mehiške oblasti so prepričane, da so bili vzroki atentata globoji in da Mornard še marsikaj prikriva. Zadevo preiskuje posebno kriminalno sodišče pod predsedstvom sodnika Manuela Rivera Vazqueza.

Mornarica prevzela ladjedelnico

Predsednik bo pooblastil mornariškega tajnika prevzeti podjetje, pri katerem savkajo delavci že izza 7. avgusta. — Stavkarji so s tem povsem zadovoljni, zahtevajo pa svoje pravice.

Predsednik Roosevelt je naročil mornariškemu tajniku Knoxu prevzeti in obratovati ladjedelnico Federal Shipbuilding and Drydock Company v Kearny, N. J. Dne 7. avgusta je v ladjedelnici zastavalo 17 tisoč delavcev.

V Beli hiši so mnenja, da stavka resno ogroža gradnjo ladij, ki so za deželno obrambo bistvenega pomena. Ladjedelnica, ki ima 493 milijonov vladnih naročil, bo začela danes zopet obratovati.

Mornariški krogi so pozneje sporočili, da bo vodil dela v ladjedelnici kontraadmiral H. G. Bowen, bivši načelnik konstrukcijskega urada. Bowen bo danes prevzel naprave, in produkcija bo čimprej mogoče obnovljena. Na delo bodo sprejeti vsi stavkarji, toda ne enkrat. Po radiu in časopisju jim bo sporočeno, kdaj se imajo vrniti.

To je tekom sedanje vojne že drugi slučaj, da je vlada prevzela industrijsko podjetje. Pred več tedni je bilo pod vladno kontrolo obnovljeno obratovanje pri North American Aviation Company v Inglewood, Cal. Tudi v onem slučaju je bila povzročila zastoj stavka CIO delavcev.

V Kearny, N. J., so dne 7. avgusta zjutraj zastavkali delavci, člani CIO "Industrial Union of Marine and Shipbuilding Workers".

Vodstvo družbe namreč ni hotelo sprejeti priporočila obrambnega posredovalnega urada, da morajo delavci, ki se pridružijo uniji, ostati tudi v bodoče dobri in uslužbeni, v nasprotnem slučaju naj bodo pa odpušteni.

Predsednikova odredba "je vsebovana v dolgem izvršilnem povelju, kateremu je dodano še naslednje pojasnilo: — Predsednik je danes (v soboto) podpisal izvršilno povelje, s katerim pooblašča mornariškega tajnika, naj prevzame in obratuje ladjedelnico Federal Shipbuilding and Drydock Company.

Predzgodovina slučaja je v izvršilnem povelju natančno obrazložena.

Z ozirom na narodno nujnost ogroža stavka gradnjo ladij, ki so bistvene važnosti za obrambo dežele.

Upati je, da bo obratovanje v ponedeljek obnovljeno. Ladjedelnica bo vrnjena privatnim lastnikom, kakorhiti se bo izkazalo, da odgovarja predpisom deželne obrambe.

Mornariški tajnik ima skrbeti, da bo zadoščeno vsem dolžbam, vsebovanim v pogodbah, ki jih je sklenila družba z vlado Združenih držav.

Predsednik se v izvršilnem povelju sklicuje na dejstvo, da je dne 27. maja proglasil neodvisno narodno njunost ter

pozval vse zveste državljane v vojni industriji, naj dajo prednost potrebam naroda, da bo zajamčen nadaljni obstoj vladnemu sistemu, ki omogoča privatno podjetništvo.

Koncem prejšnjega tedna sta se L. H. Korndorff, predsednik Federal Shipbuilding and Drydock Co., in John Green, voditelj CIO delavcev, spet dve uri posvetovala, pa se nista mogla niti glede ene točke sporazumeti.

Green je nato rekel, da bo ponovno prosil predsednika Roosevelta, naj skuša s svojo vplivno besedo uravnati spor, ki ima tako usodne posledice za vojno industrijo.

Poročilo o vladni kontroli nad ladjedelnico v Kearny je povzročilo med stavkarji veliko nezadovoljstvo.

Prepričani so, da bo mornarica sprejela priporočilo obrambnega posredovalnega urada glede "vzdržanja unijskega članstva" in da bo ta dolžba veljavna tudi po izročitvi ladjedelnice privatnim lastnikom.

John Green, deželni predstavnik stavkajočih CIO organizacij, je obljubil mornariškemu departamentu sodelovanje v delavstvu, v povračilo za to sodelovanje je pa zahteval tudi zajamčenje delavskih pravic, nega pogajanja.

predvsem pa pravico kolektivnega pogajanja.

Mornariški departament ni hotel razpravljati o tej zahtevi, pač bo pa stvar prepuštil admiralu Bowen, ki bo danes prevzel ladjelenico.

Newjerseyski governor C. Edison, ki je nedavno prosil vlado, naj odgodi prevzete ladjedelnice v Kearny in naj da državnim oblastim priliko uravnati stavko, je izjavil po

AFL KONVENCIJA ZA POMOČ RUSIJI

Na konvenciji newyorške državne Delavske federacije je bil oddan en sam glas proti tozadnevni resoluciji. — Konvencija je odobrila osem Rooseveltovih točk.

78. letna konvencija newyorške državne Delavske federacije v Syracuse, N. Y., je sprejela resolucijo naj Združene države takoj izdatno pomagajo Veliki Britaniji, Rusiji in Kitajski v njihovem junaskim boju proti nacizmu in fašizmu.

Proti resoluciji je bil oddan en sam glas. Proti je glasoval H. B. O'Connell, predsednik Centralnega delavskega odbora mesta Rochester.

O'Connell je tekom debate poudarjal, da ni med diktaturami noben razlike, doim je označil Thomas J. Lyons, predsednik državne strokovne zveze, podporo sovjetom kot nekaj absolutno potrebnega ter

objavi predsednikovega izvršilnega povelja:

— Predsednik je izvršil svojo dolžnost. Zda je konec vseh pogajanj in prekanj. Drugega nam ne kaže kot vrniti se na delo in začeti graditi ladje. Governer je zato prosil zvezno vlado za odgoditev, ker spada po njegovem mnenju zadeva stave v področje državnih, ne pa zveznih oblasti.

Delavske vesti:

V Detroitu so v prejšnjo sredo zjutraj kar iznenada zaštrikali uslužbeni cestne železnice in vozniki busov. Mnogo tovarn je bilo prisiljenih ustaviti obratovanje, ker delavci niso mogli pravočasno na delo.

Stavko je povzročil spor med Ameriško delavsko federacijo in CIO. Obe organizaciji zatrjujeta, da zastopata večino uslužbencev.

V New Haven, Conn., je izbruhnila stavka pri New Haven Clock Co., ki ima v normalnem času zaposlenih 1700 delavcev. Tovarna ima mnogo vladnih naročil.

Dykstra je dobival dvojno plačo

Okrajni sodnik Hopman v Madison, Wis., je razsodil, da Clarence A. Dykstra ni bil upravičen do dvojne plače, ki jo je dobival od novembra 1. 1940 do marca 1941 kot administrator narodne obrambne službe in kot vseučiliški profesor na Wisconsinu univerzi. Postava namreč določa, da ne sme biti nihče istočasno plačan od zvezne in državne vlade.

da je vsak dan ruskega odpora velik prispevek k rešitvi demokracije.

Konvencija je tudi odobrila osem točk programa, ki ga je sestavil Roosevelt obenem z angleškim ministrskim predsednikom ter predlaga k programu še deveto točko — naj ima pri mirovnih pogajanjih delavstvo pravico sodelovati glede delavskih pogojev.

Za preprečenje krize po sedanjih vojni priporočila konvencija obsejen program javnih gradb, pri katerih bodo dobili delo ljudje, ki jih vojna industrija ne bo več potrebovala.

Iz krvavega Harlan okraja

Tekom hudega streljanja sta bila usmrčena dva majnerja. — Oblasti priznavajo, da je zavladal izredno kritičnega položaja.

V znanem Harlan okraju v državi Kentucky, ki je po vsej pravici zaslužil ime "krvavi Harlan", zopet ni miru.

Premogarji so člani dveh organizacij in sicer United Mine Workers (CIO) ter Progressive Mine Workers (AFL). Uniji se že dolgo pričkata za prvenstvo.

Nemiri so se začeli prejšnjo sredo v bližini Benham premogovnika, ki je last International Harvester Company. Neznanci so streljali na dva majnerja iz zasede ter ju precej nevarno ranili. V Benham je bilo takoj poslanih osemnajst državnih policistov, ki bodo pa kmalu morali dobiti znatno ojačenja.

Državni industrijski komisar Burrow, ki je že nekaj dni v Harlan okraju, je sporočil, da so začeli v četrtek dopoldne obstrjeljevati majnerji kompanijski urad. Oddahih je bilo nad 150 strelav. Pri tem je bil usmrčen 30 letni majner James Wood.

V četrtek popoldne se je streljanje ponovilo. Prejšnje število oseb je bilo ranjenih, majner Tom Eldridge pa tako težko, da je podlegel poškodbam.

Državni in kompanijski uradniki so mnenja, da je položaj nevzdržen.

Brenham premogovnik so pred petimi leti organizirali Progressive Mine Workers, člani Ameriške delavske federacije. CIO United Mine Workers so začeli pozneje zahtevati, da imajo med majnerji večino in so zahtevali volitve v svrhu dognanja, kdo ima pravico zastopati premogarje pri kolektivnih pogajanjih.

Pri volitvah so zmagali Progressive Mine Workers in sicer s pičlo večino 20 glasov. CIO unija je zatrjevala, da se volitve niso pravilno vršile ter je poverilo zadevo razsodišču, ki je pa potrdilo izid volitev.

RESNO POMANJKANJE GAZOLINA

Vsekakor bo treba uvesti radikalnejše odredbe, kajti zaloge gazolina po vzhodnih državah bodo zadoščale komaj za nekaj tednov. — Delavski voditelji očita Ickesu diktatorstvo.

Že precej dolgo se govori o pomanjkanju gazolina po vzhodnih ameriških državah, toda te govorice je doslej le malokdo smatral za resne. Zda se je pa izkazalo, da vladna opozorila nikakor niso bila pretirana ter da bo treba za preprečenje resnične krize uvesti najradikalnejše odredbe.

Ralph K. Davies, pomožni oljni koordinator, je rekel, da bodo zaloge gazolina po vzhodnih državah zadoščale komaj za par tednov. Ponekod bodo zaloge pošle že po preteku desetih dni. V enem samem tednu so se zaloge po vzhodnih državah zmanjšale skoro za 900.000 sodov.

Že zda bo treba porabo do skrajnosti skrbeti, kajti pozimi utegne zavladati še bolj kritičen položaj.

Iz mest ob mehiškem zalivu prihaja na vzhod le 340 tisoč sodov, dočim znaša normalna prodaja gazolina 461 tisoč sodov.

Walter F. Burke, predsednik AFL unije gazolinskih uslužbencev, je očital notranjemu tajniku Ickesu diktatorstvo, ker je dal deloma zapreti gazolinske postaje, ne da bi prej vprašal javnost za mnenje.

Burke pravi, da je to nadaljni eksperiment "new deala", s katerim se skušajo nekateri prepričati, do kakšne mere sega potrepljivost ameriškega naroda.

Če bodo uveljavljene še nadaljne omejitve, bo izgubilo v New Yorku in okolici najmanj dvestotisoč uslužbenecv delo.

STRAŠNA SMRT V LEDENICI

Neznanec je zlorabil osemletnega fanta in ga nato zaprl v ledenico neke opuščene trgovine. Truplo so slučajno našli.

V okolici Readinga v Pennsylvaniji so že nekaj dni opazili nekega zanemarjenega trempa, ki je ponujal otrokom sladkarije in jih vabil v goščavo.

Tako so povedali otroci policijskim uradnikom, kateri so začeli v ponedeljek iskati 8 letnega Billyja Krewsona, ki je brez sledu izginil. Toda vse poizvedovanje je bilo brezuspešno. Polieija je obkolila v bližini se nahajajoče taborišče trempov in vse zaslišala, pa ni mogla najti nobenga sledu.

Fant je bil pa medtem zaprt v ledenico neke zapuščene trgovine, čije lastnik je Solomon Boscow. Kot se je pozneje dognalo, ga je neznanec večkrat zlorabil ter ga naposled zaprl v ledenico in ga s tem izročil strašni smrti.

V sredo je prišel Boscow v spremstvu Harolda Stubbsa v

trgovino in mu razkazal prostore, želeč oddati podjetje v najem.

Stubbs je povsem slučajno odprl ledenico in opazil v nji mlačnega fanta — osemletnega Kdewsona, že mrtvega.

Croner Paul D. Good, ki je truplo raztelesil, je pozneje izjavil: — Otrok je bil zaprt živ v ledenico ter živel še dva do tri dni. Naposled se je zadušil.

Pri U. S. Gauge Co. v Sellersville, Pa., stavka že precej časa 94 livarjev, koncem tedna so se pa štrajkarjem pridružili še ostali delavci.

V Detroitu, Mich., je pogorelo trinadstropno poslopje, v katerem je bila prva delavnica Fordove Motor Co. Letu 1905 je Ford preselil svoje delo v večje prostore.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lupaša, Sec. - Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$6. - Advertisement on Agreement.

Za celo leto prejeto list na Ameriko in Kanado \$6. -; za pol leta \$3. -; za štiri leta \$12. -; Za New York za celo leto \$7. -; za pol leta \$3.50. Za inostranstvo za celo leto \$7. -; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 8-1243

JAPONSKA

Jasno je, da je Japonska na vojnem pohodu, koga bo napadla, se pa še ne ve. Njeni uradni glasniki pa pravijo, da je vojna neizogibna, in precej njihovih govorov je naperjenih proti Združenim državam. Mogoče le govore o Ameriki, mislijo pa Rusijo. Mogoče mislijo Rusijo in Ameriko.

Da v Tokio niso prav posebno navdušeni za washingtonske državnike, je jasno, posebno iz tega časa ne, ko sta ameriška in angleška vlada odkrito povedali Japonecem, da ne bosta trpeli novenega nadaljnega imperialističnega razširjenja južno od francoske Indo-Kine. To se pravi, da bi imel napad na Siam, ali kot se zdaj imenuje, Thailand za Japonsko neugodno posledice.

Japonci prav dobro vedo, da bi imeli v tem slučaju opravka z dvema najmočnejšima mornaricama na svetu.

Povsem drugačno je pa japonsko stališče napram sovjetski Rusiji. Tekom prvih dveh mesecev japonskega vpada v rusko ozemlje je bilo japonsko časopisje skoro nepristransko, dočim se je prejšnji teden pisanje japonskih listov precej izpremenilo.

Ker japonsko časopisje vedno izraža le mnenje in želje japonske vlade, je neobičajno oster ton, ki se ga poslužuje napram Rusiji, nadvse značilen.

Nacionalistični list "Kukumin Nochi" naprimer piše, da se bo vojna razširila na Daljni Istok, če Rusija ne bo takoj spremenila svojega stališča, ter opozarja na mineralno bogastvo Sibirije.

List "Nichi-Nichi" govori o "kratkem prijateljstvu, ki se bo razbilo ob pečinah zavisti in nezvestobe. Kako naj mirno gledamo nesramno kršenje pogodbe?" - vprašuje najodličnejše glasilo japonske vlade.

Rusija se pa za vse to popolnoma nič ne zmeni. Kajti smešno je, če govori japonsko časopisje o rusko-japonskem prijateljstvu, ker rusko-japonskega prijateljstva nikdar ni bilo in ga nikdar ne bo.

Med Rusijo in Japonsko niso vladali nikdar prijateljski odnosi. Vladi sta se bili nekoliko zblížali, ko sta Stalin in Matsuoka podpisala nevtralnostno pogodbo.

Ko je pa Hitler napadel Rusijo, je bilo jasno, da bo pozval Japonec na pomoč. V tem slučaju naj bi Japonska zaposlila Amerikance v Siamu, Singaporu ali v holandski Indiji, če pa tega ne, naj bi Japonci izzvali rusko armado in zračno silo v Sibiriji.

Spčetka se je tudi domnevalo, da bodo Japonci napadli Vladivostok, pa so se zaenkrat premislili.

Poročano je že bilo o veliki koncentraciji japonskega vojaštva ob japonsko-mandučkanski meji ter o premestitvi 600 japonskih letal. To kaže, da se Hitler boji pomoči, ki jo je Amerika obljubila sovjetski Rusiji.

Če se polasti nemška armada Leningrada, bo ameriškim ladjam zaprta pot preko Atlantika do Archangela in Murmansk. V tem slučaju bi bila edina razpoložljiva pot za zapadne sibirskie obale, kjer ima Rusija dvoje dobrih pristanišč - Vladivostok in Petropavlovsk na Kamčatki.

Razdalja je velika, znaša približno 6000 milj, toda to težkovo bi se dalo premagati če bi ne bila napoti Japonska.

Japonski ministrski predsednik, princ Konoye, je rekel pred dobrim tednom amerišskemu poslaniku Josephu Grewu: - Japonski bi ne bilo nič kaj povečati, če bi pošiljala Amerika vojni material preko Vladivostoka.

Nedvomno vsebuje nemško-japonski dogovor določbo, da mora preprečiti Japonska vsako pomoč nemškemu sovražniku na Daljnem istoku.

Washington bo dobil na to vprašanje odgovor v desetih dneh, ko bodo čopeli v azijsko vodorvje prvi ameriški tankerji, namenjeni Rusiji.

Mogoče se Japonska za nekaj tankerjev ne bo zmenila in jih bo pustila mimo ter bo čakala večjih pošiljatev, ki bodo nedvomno sledile, če bo Rusija vzdržala.

Zaenkrat je vse odvisno od ugotovil angleško-ameriške komisije strokovnjakov in visokih vojaških častnikov, ki se bo posvetovala s slično rusko komisijo o najnujnejših ruskih potrebah.

Iz ruskih virov se dosti sliši o produkcijskih možnostih v Uralu, o velikih ruskih tovarnah in silnih zalogah sirovin. Poročila so očitno pretirana, kajti Rusije ne more kar iznenada producirati vsega za več milijonov močno armado.

Če ji bo hotela Amerika pošiljati tanke, topove, letala in druge potrebščine, bo morala imeti pristojo pot po Pacifiku. Če bo Japonska spregledala to pomoč Rusiji, se bo videlo v kratki bodočnosti.

Moderno vojno letalo

V začetku svetovne vojne leta 1914-1918 vojna letala - saj mnogo jih ni bilo - niso imela še prav nobenega orožja. Pri slučajnem srečanju so se posadke sovražnih letal medsebojno pozdravljale z mahanjem rok - in potem nadaljevale svoj polet. Tada tako stanje se je moralo kaj kmalu spremeniti. Prvi zračni napad je 21. avgusta 1914 izvršil ruski kapitan Nestorov v zračni borbi v bližini Lvova. Ker ni imel drugega načina, je naletel na nasprotnika tako, da je s kočesi svojega letala udaril v zgornje krilo sovražnega izvidniškega letala - in ga zrušil. Zaradi silnega udara je svoj prvo znanega, ki je bila hkrati tudi polednja, žal, plačal z življenjem. V ostalih zavojih se je zvrtil proti zemlji in se tam popolnoma razbil.

Že po prvem mesecu od začetka sovražnosti so se začele nekateri posadke izvidnih letal za polete oboroževati z avtomatičnimi pištolami in karabinkami. Delalo se je na tem da se postavijo v letala tudi strojnice, toda no-inoš takratnih letal je bila zelo omejena, a takratni tipji strojnice pretežki, tako da jih letala niso mogla vzeti s seboj.

Na konci leta 1914 so bile tehnične težave in cvire že obvladane z naglim napredkom v konstrukciji letal in v uvedbo lažjih tipov strojnice, katerih količina municije pa je bila omejena. Brzina streljanja teh prvih aeroplanskih strojnica je znašala 350 do 400 strelcev v minuti.

Pogoji zračne borbe so zahtevali izboljšanje in izpolnitev tega orožja v treh glavnih smereh: a) zmanjšanje njegove teže in povečanje množine municije; b) povečanje sigurnosti

streljanja in streljanje brez zastoj; c) povečanje brzine streljanja.

Istčasno so se izboljševali nosilci orožja - pojavilo se so gibljive vrteče se turete, ki so nudile možnost streljanja v vse smeri.

Značaj in važnost zračne borbe sta zahtevala ustvaritev specialnih borbenih letal z večjo močnejšo in z boljso oborožitvijo. Tem nevim očvem naj bi bilo onemogočeno v zračni borbi doseči absolutno premoč nad sovražnimi bombniki in zlo aktivnimi izvidniki. Na koncu 1. 1914 so se ti aeroplani že pojavili v večjem številu, v začetku leta 1915 pa se je začela letala tekma in brzini in oborožitvi, ki se je nadaljevala do konca svetovne vojne.

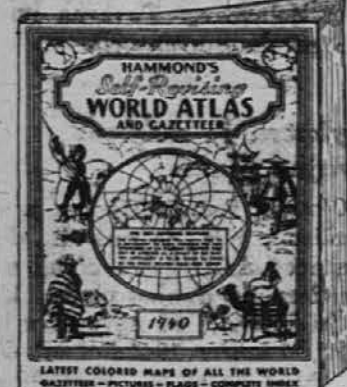
Lovski aeroplani so se formirali v specialne borbene eskadrile. Da je bilo mogoče doseči večjo brzino, je bilo treba zmanjšati obremenitev, kar pa je bilo doseženo z redukcijo posadke od dveh na enega samega člana. Tako se je pojavil lovski enosede. Problem streljanja pri teh letalih je bil sprva rešen tako, da je bila strojnica postavljena na zgornje krilo in je torej delovala izven preperjevega rotacijskega kroga in kasneje ob konci leta 1915, pa je bila strojnica že vgrajena v trup, ali pa nanj postavljena in je streljala skozi propelerjevo rotacijo, kar se je vršilo s pomočjo takimenovanega sinhronizatorja, ki je dopuščal strel le v določenih časovnih razmikih, to je takrat ko je bil propelerjev krak od strojničnega ustja toliko odklonjen, da ni bilo nevarnosti, da bi ga projektil mogel poškodovati ali pa ga celo razbiti. Pilot je viziral cilj s pomočjo preproste ciljne naprave. Prav tako, kot je še danes, je pilot svoj cilj napadel v smeri svoje podolžne osi, to se pravi s celim letalom.

Že v začetku leta 1916 so začeli lovski aeroplani oboroževati z dvema strojnicama in sinhroniziranim streljanjem. Naravno je, da je porast ofenzivnega orožja imel za posledico porast tudi obrambnih sredstev. Ker je tureta bombnih in izvidnih letal dovljevala streljanje sam v zadnjem sektorju, pri čemer je seveda prednji sektor ostal nezastiten, je bila uvedena pilotska sinhronizirana strojnica tudi pri bombnih in izvidnih aeroplanih. Šele kasneje je bila izvidnikova strojnica podvojena, tako da je v sredini leta 1917 bila večina vseh dvosedežev oborožena že s tremi strojnicami: vse te strojnice so bile puškega kalibra 7.0 do 7.8 mm in je znašalo število strelcev v minuti 600 do 700.

Način oborožitve bojnih letal po svetovni vojni se ni spremenil, vsaj bistveno ne. Toda orožje se je postopoma izboljševalo in izpolnjevalo, prav tako pa tudi način njegovega uporabljanja. Brzina streljanja je bila povečana od 1800 strelcev v minuti. Pojavile so se strojnice večjih kalibrov od 8, 11 do 13 mm. Število orožja na vsakem aeroplani se je zvišalo na 5 do 8 strojnica in na 1 ali 2 aeroplanska topa kalibra 20 do 22 mm. Izboljšane in izpolnjene so bile ciljne in merilne priprave, prav tako pa tudi specialni nosilci za orobje. Borbene raz-

IMATE ZE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih dneh je vsakemu študentu dnevnih vesti potreben ta priročni ATLAS, ki ga posle- mo našim naročnikom po najnižji cen. - Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev

42 velikih strani;
82 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav vodilnih držav;
46 svetovnih slik popolnoma označenih;
Zanimivi svetovni dogodki.

Najnovejši zemljevid kaže cel svet in tudi:

RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO

ITALIJSKO OSVOJITEV ALBANIE

PRIKLJUČITEV ČEHOSLOVAKKE K NEMČIJI

NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Poslajte svoto v znakmah po 3 oz. po 2 centa.

Posebnost:

HARRISONOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in posljete k izdajatelju zemljevida. Vam dajo pravico, da dobite dodatne zemljevide z novimi mejami vojskujocih se držav, kakor bodo premenjene po sedanjih vojni.

Naročite Atlas pri: "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

OGLASUJTE V "GLAS NARODA"

LJUDSKA KUCHARICA

Najnovejša zbirka navodil za kuhinjo in dom. Cena 50c

Naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

dalje so postale večje, ker se je povečala začetna brzina projektila. Tudi točnost streljanja in zadevanje je bila znatno zvišana.

Tvorice ofenzivne letalske teorije, italijanski general Giulio Dainhet, je zamislil svojo "zračno križarko," ki naj bi bila s svojo silno oborožitvijo absolutno zastitena pred napadi lovskih letal. Na ta način je prešla oborožitev dolgo pot novih izumov, izboljševanja, izpopolnjevanja nad in razočaranja, ki pa so končno le privedla k sigurnosti in učinkovitosti modernega aeroplanskega orožja.

Moderna aeroplanska oborožitev se po vrsti in vrsti letal znatno razlikuje tudi z ozirom na nalogo, ki jih stavlja sodobna zračna vojna.

Načelno je treba razločiti letala za napad, ki delujejo v borbah od letal, ki napadajo samo s strojnicami. Moč bombnega letala je izražena v množini eksplozivnega materiala, ki ga nosi s seboj a njegova oborožitev, njegove strojnice služijo izključno za obrambo pred napadi lovskih letal, katerim težko ali pa sploh ne morejo pobegniti. Ker se brzina bombnih letal sorazmerno malo razlikuje od brzine lovskih aeroplanov in ker letijo bombniki vedno v večjih strujenih formacijah, pri čemer imajo tudi možnost medsebojne pomoči, zato je njihova oborožitev v večini slučajev znižana na minimum 1 do 3 strojnica. Peci- na letala v vsaki formaciji morejo sicer imeti močnejšo oborožitev, toda v tem slučaju jim je dana potem specialna naloga zaščite notranjih aparatov v formaciji pred napadi sovražnih lovcev. Sprito velikih brzina so na teh letalih strojnice postavljene v zaprtih, gibljivih, to je vrtečih se kupolah. Trdno vgrajeni pilot, stroj- nica, ki streljajo vse v smeri nap- raj, pri teh letalih v večini slučajev na opazimo, kajti čelni napad je zaradi velikih brzina modernih vojni letal skoraj o- nemogočen, bombniki sami pa zelo redko napadajo druga le- tala v zraku.

Za "ognjeni napad" to je napad v strojnicami, in topovi, so predvideni specialni lovski

Nanci oborožujejo svoje lov- se ke aparate z 2 topoma kalib- (Nadaljevanje na 4. str.)

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations (V angleškem jeziku)

REČEPTI VSEH NARODOV

Stane samo 2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York, N. Y.

Peter Zgaga

Požarna bramba.

Ko sem se preselili - saj bo tega kmalu že dvajset let - v majhno newjerseysko me- stepe, ni imela občina svoje požarne brambe, pač so pa o- uvažali od prebivalcev nevar- nost ognja prostovoljni gasil- ci, delavci, trgovci in obrtniki, organizirani v društvo, ki je imelo svoj dom, brizgalno, o- premo in sploh vse, kar je ga- silcu potrebno.

Od občine niso zahtevali no- bene plače, pač so pa ob lepih nedeljskih popoldneih zablokira- li s staro brizgalno najbolj prometno cesto in kolektali od avtomobilistov za novo briz- galno. Vsak je rad dal dajna ali kvoder, samo da so ga spu- stili mimo.

Tako jim je kaj kmalu nara- sla bagajna na par tisoč do- larjev, dočim je stara brizgal-

in napadalni aeroplani. Prvi napadajo v glavnem cilje v zra- ku, to je letala in balone; dru- gi pa so določeni za nizki na- pad na zemeljske cilje.

Lovski aeroplani enosedi o različno oboroženi, toda dosle- no z eno tendenco - ustvariti čim večjo silo in učinkovitost svojega ognja. Ta sila je izra- žena v množini izstreljenih pro- jektilev v neki časovni enoti na primer v 1 sekundi. To je mogoče doseči s povečanjem števila orožja na eni strani in s povečanjem kalibra tega oro- žja na drugi strani. Razne dr- žave so to vprašanje različno rešile. Tako je na primer ve- čina angleških lovskih enose- dev oborožena z 8 strojnicami, ki so postavljene v krila. Tak primer oborožitve so znana lov- ska letala "Pittore" in "Hurri- cane". Pred nedavnim smo ču- tali, da so Angliji letalo "Hur- ricane" spet izboljšali in izpo- polnili ter ga oborožili celo 12 strojnicami, kar je doslej edini primer take močne oboro- žitve lovskega aeroplana.

Tak razpored orožja dovolju- je večjo brzino streljanja, ker streljanje v tem slučaju ni za- visno od trenutnega števila o- bratov motorja, kot na primer pri sinhroniziranih strojnicah. Brzina streljanja trojnica z na- vadnim kalibrom 7.8 mm se je povečala do 2000 strelcev v eni minuti. Z drugimi besedami: sila ognja je izražena s števi- lom 266 strelcev v 1 sekundi po sledečem računu: 8 strojnica da 166,000 strelcev v minuti. Vseh 8 strojnica da torej v eni sekundi 16,000 : 60 = 266 strelcev. To je seveda čisto teoretično.

Nanci oborožujejo svoje lov- se ke aparate z 2 topoma kalib- (Nadaljevanje na 4. str.)

na še vedno za silo služila svo- jemu namenu.

Včasih se jim je res posrečilo tudi kakšen ogenj pogasiti, o čemer je bilo pozneje v lokal- nem listu dolgo poročilo, polno slave in hvale vsem junakim požarnim brambovcem od na- čelnika do trobentača.

Disciplina v društvu je bila stroga. Kdor se ni udeležil ga- silske vaje, je moral plačati v društveno blagajno kvoder; kdor ni prišel ognja gasiti, je moral plačati dolar.

Vsako poletje so pridili ga- silci dva piknika, vsako zimo pa dve veselici, ki sta bili iz- vrstno obiskani. Pijače je bilo kot vode v mestnem hidrantu, določenem za gašenje.

Nekega lepega dne je bila p a prostovoljna požarna bramba uradno razpuščena.

V mestecu se je preselilo več tovarn, ki se jim ni zdelo pro- stovoljna požarna bramba do- volj zanesljiva. Kratkotmalo, prostovoljci so nadomestili iz- vezbani in izsolani profesio- nalni gasilci.

To je bil strasen udarec za brimne vojskake v t e g a Florjana. Potrpi so hodili na- okrog, in če je kateri slučajno kje kakšen dim opazil, je po- gledal vstran in zamrmal:

— Le gori naj v božjem ime- nu, gase naj pa tisti, ki so pla- čani za to.

Nedavno je izbruhnil požar v ogromnih skladiščih postaje Erie železnice v Jersey City.

Gasilo je par tisoč profesio- nalnih ognjegasev iz New Yorka in iz raznih newjersey- skih mest. Baje že dolgo let ni bilo takega požara. Nad tride- set ognjegasev se je skoro smrtno ponesrečilo. Gorelo je nenehoma pet dni in pet noči, predno je bil spravljen ogenj deloma pod kontrolo. Povzro- čena škoda je znašala trideset milijonov dolarjev.

Tudi načelnika naše razpu- ščene prostovoljne požarne brambe je prignala radoved- nost v bližino.

Star mož je že, blizu sedem- desetih, pa še vedno pokoren in samozavesten.

Ko se je zvečer vrnil, so ga vprašali: — No, kako gori? Kako gase? — Gori dobro, hvala za vprašanje, — je mo- žato odvrnil, — ampak gasiti pa ne znoj, in naj jih je še toliko. Ne znoj, in ne znoj. Če bi imel s seboj le deset mo- jih fantov, bi jim hitro poka- zal, kaj se pravi gasiti.

Ljubezen do zemlje:

Naj bo pa še ena o ognju. Nekoliko drugačnem ognju, se- veda.

Starem skopuh se je pribli- žala zadnja ura. Zapekla ga je vest in je sklenil popraviti kri- vico, kolikor bi se je še dalo.

K sebi pokliče sina, ki je bil še večji skopuh nego oče.

— Sin moj, — mu reče, — marsikaj boš moral popraviti, kar sem zagrešil. Najbolj me skrbi tista njiva za našo hišo. Sam dobro veš, da je bila last stare bajtarice, ki je morala iti beračiti, ko sem ji njivo vzel. Osleparil sem staro re- vo, po krivici sem se polastil njene zemlje. Vrni ji njivo, ker se nočem vso večnost peči in cmariti v peklenškem ognju. Obljubi mi sin, da ji boš vrnil njivo. Peklenškega ognja se bojim.

Sin se globoko zamisli in naposled odvrne:

— Kaj bo njiva babji, ki ta- ko ali tako ne bo več dolgo. Peklenški ogenj pa tudi ne mo- re biti taka stvar. Malo boste potrpeali, oče, in se mu boste sešomna privadili, njiva bo pa le pri hiši ostala.

Kratka Dnevna Zgodba

Tajna uspeha

"Sen Villy Seebach," se je predstavil mladenič dramaturga. Mislim, da vam je lord Peacock o meni že telefoniral. Dramaturg Coward je težko zastokal. Dramaturgi vsega sveta stekajo, kadar zagledajo neznanega avtorja, a če le avtor priporočen po vplivnem in bogatemu možu, zlasti tako težko. "Veseli me," je dejal in napravil kisel obraz, kakor da je popil kozarce najostrejšega kisa.

"Prihajam s predlogom, kako bi se dal česse večji obisk gledališča in premagati sedanjo londonska gledališka kriza," je začel Seebach.

"Ali mislite, da bi vzporedili vaše delo? Več sto avtorjev je že stalo pred menoj in vsi so se strinjali v tem, da se gledališka kriza odstraniti sanjotako, da vzporedimo njihova dela..."

"In vi ste vse odklonili in poskušali odstraniti krizo s svojimi lastnimi dramami," se je zahihetal Seebach.

"Če bi mi ga ne bil priporočil lord Peacock — je ponudil dramaturg — bi ga zgrabil za vrat in tresel skozi vrata."

"Gotovo ste uganili, da pri našim dramo, gledališko delo, ki skuša boriti se proti dolga časa v gledaliških igrah, kakor ste izvolili napisati v gledališkem listu, da bi bilo potrebno..."

Dramaturg se je pohvalno zasmajal. Rad je slišal, če so ga drugi citirali.

"Dočim skušajo druge igre, potrebna nam je originalnost — predmeti s svojo kakovostjo gledališko in idejno — se letava moje delo te naloge od nasprotne strani. Toda vi mi morate pomagati. Stvar je takale:"

"Tragikomedija 'Salem alejkum' je tako odkrito in otipljivo bedasta, da priseneči to strokovnjaka in laika. Po učna je v tem, da prinaša iz videček iz nekaterih svetovnih dram in kaže, kakšni bi mogli

biti, cni, vzvišeni motivi, če bi se jih lotil bedak."

"Te naloge ste se lotivi vi?" je vprašal dramaturg strupeno.

"Da, jaz sem se lotil naloge dokazati, kako domišljajiste vi umetniki in tudi takozvani umetniki. Junak Otelček, danski kraljevič ima ogromen nos kakor Cyano. Zaljubljen se je v Ofelijo Kapučetovo, hčerko beneskega zamorca, ki posoja denar proti odušnim obrestim. Ofelija je zelo vrtoglava in treba bi jo bilo ukrotiti kakor Katrico. Toda zaradi njenega ogromnega premičenja si tega nihče ne upa. Otelček pripelje k Kapučetovim družino igralcev, da bi s klasično igro uspevali vso družbo, on bi lahko ta čas ugrabil Ofelijo. Gospa Dot, je pa dožnica starega zamorca Kapuleta in zavezala se mu je, da mu bo dala toliko funtov mesa, kolikor tisoč funtov mu dokazuje. Toda prevrnila je starega zamorca, kajti kot da belu-hasta dama, si je dala v sanatorij izkazati odvisno masčobo in funt mesa je poslala z računom za plastično operacijo vred zamorec."

"Dovolj, dovolj," kriči dramaturg: "to zadostuje. Smo resen umetniški zavod..."

"Zato tudi imate primanjkljaj. Toda vprav pri vas bo nekaj podobnega občinstvo presenetilo. Vi ne poznate močnejše privlačnosti guposti. Kritika bo seveda zagnala velik vršič vi odgovorite: izbrali smo izredno bedasto igro, da bi cenjeni strokovnjaki videli kakšno navlačo nam pošiljajo redanji pisatelji. Bog jim razsvetli pamet! Pridite pogledat bedasto igro, kakršne se svoj živ dan niste videli. — Jamčim vam, da bodo ljudje kar pavalili na gledališče. Če bi pa strokovnjaki izjavili, da gre za novo smer v gledališki umetnosti, za takozvano 'pluralitas stupiditatis' ni treba ničesar reči. Moj boter lord Peacock bo pripeljal za reklamo nekaj de-

set tisočakov, jaz pa dam za dramaturško predelavo dva tisoč funtov."

Po dramaturški predelavi je prišla tragikomedija "Salem alejkum" na gledališki oder. Premiera je bila slaba obiskana, kakor vse premiere. Kazalo je, da delo ne bo prešlo. To da nova repriza, ki jo je rezerviral zase Sportni klub igralcev gofa, je odločila o uspehu. Občinstvo se je zabavalo, kakor se nikoli prej. Smeh se je razlegal po gledališču, da se oslepje kar treslo. Iz gledališča odhajajoči ljudje so govorili med seboj: "No, to je bilo zares bedasto, to delo moram priporočiti znancem."

Mitinja o dramu se bila deljena. Kot so trdili, da je ustvaril pisatelj delo prizakujoke kes dobe, drugi so govorili, da sta bila brezglavost in neumnost redkokdaj tako prikazana kakor v tej porogljivi parafrazi. Pojavilo se je tudi mnenje, da gre za "fuzionistično ekspresivistično realizem," a dramaturg je v članku v gledališkem listu nazval to smer "Didaktično vitalistični magurizem," ki se je baje tu pa tam uveljavljal že v politiki. Umeh igre je neverjetno narasla. Mnogi pisatelji so poskušali po-nemati slog drame in pisati z isto nenavadno glupostjo, kar se jim pa ni posrečilo, ker so pisali samo z običajno glupostjo. Seveda je inozemstvo za drag denar kupovalo avtorske pravice. "Občudujem vašo mladost, gospod," je dejal dramaturg lordu Peacocku, ko ga je srečal na banketu. "Da ste nam poslali svojega krščanca s tragikomedijo 'Salem alejkum.'" "Kakšnega krščanca, in kakšen 'Salem alejkum' se je zadržil lord. Izkazalo se je, da nima nobenega krščanca Seebacha in da je bil telefonski pogovor z dramaturgom samo fingiran. Gotovo je hotel neki Peacockov nasprotnik v parlamentu lorda onemogočiti, in izmislil si je tako bedasto igro, da bi pokazal, kako nekateri množični zbirajo svoj vpliv.

"Če bi prišel kdo k vam po taničneme za igro, ga dajte takoj aretirati," je ubogal ogorčeni lord. Toda nikogar ni bilo. Taničneme za pravico vzprijarjanja pobira dramaturg, ki je tragikomedijo predelal. To delo je želo skoraj dve sezoni največji uspeh. Vzprijorjeno je bilo sedemstokrat, avtorske pravice sta kupili Amerika in Avstralija.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidna, kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam pošljete, neopetrebno delo in stroškov, sva pripravljeni, da vam pošljemo pravilno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam, ali jo plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed naših zastopnikov, ki jih imamo s tiskano z obdelanimi črkami, ker so opravljeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo vam naročil potrebno se plačano naročnino.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:

Denver, Peter Cullig

Windsburg, M. J. Bayak

INDIANA:

Indianapolis, Frank Zupancic

ILLINOIS:

Chicago, J. Bayak

Cleora, J. Fabian (Chicago, Cleora to Illinois)

Joliet, Jennie Hamblin

La Salle, J. Spellic

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago in Waukegan, Mela

WISCONSIN:

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:

Denver, Peter Cullig

Windsburg, M. J. Bayak

INDIANA:

Indianapolis, Frank Zupancic

ILLINOIS:

Chicago, J. Bayak

Cleora, J. Fabian (Chicago, Cleora to Illinois)

Joliet, Jennie Hamblin

La Salle, J. Spellic

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago in Waukegan, Mela

WISCONSIN:

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

Wausau, M. J. Bayak

RUSI DELJO KRUH NEMSKIM UJETNIKOM

Ruski vojniki delijo nemskim vojnim ujetnikom kruh, pečen iz moke slovite ukrajinske pšenice. Ujetniki so večinoma zelo mladi.

Kako je nastala Velika Japonska

Preteklo je skoraj manj kot pol stoletja — pa je Japonska iz male slabotne države v vzhodni Aziji. Pred pol stoletjem se je stara srednjeveška Japonska začela pomlajati in preurejati. Japonci so naglo in bistro sprejemali vse, kar so pri Evropi dobrega in koristnega videli. Tako se je v kratkem razdobju preuredilo vse japonsko življenje. Pred 80 leti sta japonska armada in japonska mornarica bili še tako šibki, da sta morala kloniti pred peščico ameriških vojniških ladij, ki so priplule pred japonske luke in nanje napadle svoje topove. Zdaj čez 80 let pa je urejena nova in močnejša japonska armada ter docela moderna in močnejša japonska vojna mornarica, ki se boče kosati z najmočnejšimi mornaricami na svetu.

Ko se je mlada Japonska zavladala svoje naloge in je pripravila svojo mornarico in armado se je najprej spopadla z močnejšimi kitajskimi sosedom, ki je bil močnejši po svojem številu, nato pa po svoji organizaciji. Tako je Japonska v kitajsko-japonski vojni leta 1895 premagala kitajsko armado, katere je bila docela staromodno obojena. Kitajski vojniki so takrat še nosili kite, v boj pa so poleg starih pušk nosili tudi neizogibne dežnike. Tako je bila Kitajska premagana od mnogo manjšega in mnogo manj kulturnega Japona. Takrat je morala Kitajska Japoncem odstopiti veliki otok Formoza, ki leži severno-vzhodno od Hongkonga ter južno od Šanghaja. To je bil začetek japonskega osvajanja na daljnem vzhodu.

Nato je 10 let kasneje Japonska poskrbela, da se je zapletla v vojno z Rusijo. To vojno so Japonci skrbno in skrivaj pripravljali. Ko je potem brez vojne napovedi — kar pa takrat še ni bilo moderno, ka-

že nekaj krajev francoske Indokine.

Ko je Japonska pristopila k trojnemu paktu, k Nemčiji in Italiji, je s tem že nakazala, da njen vojni pohod še ni končan, temveč da hoče do kraja izvesti svoje velike načrte ter vso Azijo spraviti pod svoj vpliv, pa prevzeti vodstvo v Aziji po novem redu, ki se zanj borita Nemčija in Italija v Evropi. Japonska pa v Aziji. S tem je na tihem napovedana vojna vsem tujim državam, ki imajo na azijskem cenzuru svoje kolonije. To pa ni le Nizozemska, Francija in Anglija, temveč tudi Združene države.

Roosevelt posvaril kongres

Ko je predsednik Roosevelt izvedel, da nekateri senatorji in poslanci nasprotujejo osnim točkam, ki sta jih na svojem setanku na Atlantiku sprejela predsednik in Winston Churchill, je poslal kongresu posebno poslanico, v kateri pravi, da mora ameriški narod sprejeti vseh osem točk, ali pa bo s tem, da bo te točke zavrgel, povabil Hitlerja, da se polasti ameriške celine.

Med drugim pravi predsednik, da je neobhodno potrebno zalagati Rusijo z vsem vojaškim materijalom in njeni vojni z nacijsko Nemčijo. Ravno tako pravi, da sta se s Churchillom domenila, da bosta poslala svoje zastopnike v Moskvo, da se z ruskimi voditelji dogovorijo o skupnem načrtu, kako bi bilo mogoče poraziti Nemčijo, ki je največja napadka moderne časa.

Preganjanje slovenskih redovnikov

Čim so Nemci zasedli severne dele Jugoslavije, izgnali so vse, do zadnjega redovnika iz več samostanov slovenskih

že nekaj krajev francoske Indokine.

Ko je Japonska pristopila k trojnemu paktu, k Nemčiji in Italiji, je s tem že nakazala, da njen vojni pohod še ni končan, temveč da hoče do kraja izvesti svoje velike načrte ter vso Azijo spraviti pod svoj vpliv, pa prevzeti vodstvo v Aziji po novem redu, ki se zanj borita Nemčija in Italija v Evropi. Japonska pa v Aziji. S tem je na tihem napovedana vojna vsem tujim državam, ki imajo na azijskem cenzuru svoje kolonije. To pa ni le Nizozemska, Francija in Anglija, temveč tudi Združene države.

Roosevelt posvaril kongres

Ko je predsednik Roosevelt izvedel, da nekateri senatorji in poslanci nasprotujejo osnim točkam, ki sta jih na svojem setanku na Atlantiku sprejela predsednik in Winston Churchill, je poslal kongresu posebno poslanico, v kateri pravi, da mora ameriški narod sprejeti vseh osem točk, ali pa bo s tem, da bo te točke zavrgel, povabil Hitlerja, da se polasti ameriške celine.

Med drugim pravi predsednik, da je neobhodno potrebno zalagati Rusijo z vsem vojaškim materijalom in njeni vojni z nacijsko Nemčijo. Ravno tako pravi, da sta se s Churchillom domenila, da bosta poslala svoje zastopnike v Moskvo, da se z ruskimi voditelji dogovorijo o skupnem načrtu, kako bi bilo mogoče poraziti Nemčijo, ki je največja napadka moderne časa.

Preganjanje slovenskih redovnikov

Čim so Nemci zasedli severne dele Jugoslavije, izgnali so vse, do zadnjega redovnika iz več samostanov slovenskih

RAZPRODAJA SLOVENSKE KNIJIC po zmerni ceni

Po 50c zvezek
Andersonove pripovedke za slovensko mladino
Isto noč mali junak (Dostojevski)
Božji mejniki (Ivan Pregelj)
Filozofska zgodba (Alojz Jirasek)
Gompači in Komurasaki (Jul. Zeyer)
Gospod Fridolin, Zolna in njegova družina (Fr. Milčinski)
Kazan, voljci pes (J. O. Curwood)
Kaj se je Makaru sanjalo (V. Korolenko)
Na različnih polih (Franz Frisch)
Peter Pavel, Glavar (Dr. J. Pregelj)
Pravica Kladija (Vladimir Lysytski)
Sveča noč (Rudolf Vrabl)
Slika Doriane Gray (Oscar Wilde)
Verna duša v vlač (Prosper Mirime)
Zapiski iz mrtvega doma (A. M. Dostojevski)

Po 70c zvezek
Do Ohrida in Bitolja (Ivan Melik)

Po 75c zvezek
Bellfeger (Arthur Bernedo)
Onstarn pragozda (James Oliver Curwood)
Ko strani klubok (Damiir Feigel)
Romantične duše (Ivan Canisar)
Seržant Diavola (Marcel Priollet)
Zelena cesta (Zano Grey)
Zlati Panter (Sincclair Gluck)
Gusar v oblakih (Donald Keyhoe)
Gospodinja sveta (Karl Fidor)
Hektorjev Meč (Rene La Bruyere)
Rdeča Mejla (O. E. Frich)

Po \$1 zvezek
Ugrabljeni milijoni (E. G. Seliger)
Veridicus (Pater Kajetan)
Sivko (E. S. Thompson)
Rudarska balada (Marija Majerjeva)
Prigodbe čebelice Maje (Waldemar Bausela)
Pingvinski otok (Anatole France)
Pisane zgodbe (Janko Kac)
Iz življenja za življenje (Ivan Zupan)

Po \$1.25 zvezek
Zadnji Mohikanec (J. F. Cooper)
Skritvostni studenec (Pavel Keller)

Po \$1.50 zvezek
Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)
Tigrovi zobje (Olivier Leflane)
Kristof Dimac (Jack London)
Misterija (Gustave le Rouge)
Lucifer (Jean de La Hire)
Izpod Gilece (Slavko Savinsek)

Po \$2 zvezek
Prešeren (France Kidric)

Po \$2.50 zvezek
Višnjeva repatica (VI. Levstik)

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N. Y.

franciskanov — čez mejo v italijansko zono. Sedaj so italijanske oblasti, kot čuvarice vere in krščanstva, internirale te izgnane redovnike v napol podrti grad knezov Thurn in Taxisa, neprikladen človeškega življenja, v vrtočbi pri Gorici ter jim niti ne dovolijo, da bi pisмено občevali s svojimi predpostavljenimi izstega reda, čeprav to tudi oni brezuspešno prosijo.

(JK)

Veliki Atlas sveta

Vojujoči se narodi v Evropi vstvarjajo zgodovino. Svetovnih vesti pa ne morete razumeti, ko bodo podpisane mirovne pogodbe. (Listek, ki je treba izpolniti in poslati naravnost na zalagatelj, je v vsakem atlasu.) Ti dodatni zemljevidi vam bodo do zadnje natančnosti izpolnili vaš svetovni zemljevid, ki bo natančno kazal Evropo pred vojno in po vojni v celi knjigi. Ta atlas velja samo \$2.75 za Združene države in \$3.— za Kanado. Ta veliki atlas dobite pri KNJIGARNI "GLAS NARODA", 216 West 18th St., New York.

Rožake prosimo, ko pošljete za naročnino, da se poslužite —
UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER
ako je vam to priročno

Lepa knjiga je kulturna poslanica; odprite ji vrata v naše domove, odprite ji srce... (Finžgar)

ZIVI VIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je avtorstven pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst redov slovenskega naroda od davnih početkov v strem slovanstva do današnjega dne. Knjiga je verno srecalo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

DED — Je ZEMLJO otrebil, zoral
OCE — Je posejal in gledal bujno njeno rast
SIN — Je zoral med težkim klanjem
VNUK — Je dvignil proti besni novega časa

13 POGAVLJ — 413 STRANI
V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno znano knjigo — NA KRAVJIH POLJANAH

KNJIGARNA "Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

72

Ko je bil spet v Cannesu, si je Franc Ferdinand očital, zakaj ni dovolj odločno zastopal svoje stvari. Cesar je bil razločno odbil politični razgovor s prestolonaslednikom.

"A kljub temu," je mislil Franc Ferdinand, "kljub temu bi bil moral povedati vse, kar mi je na srcu. V Petrogradu ne imenujejo Goluchowskega drugače kakor "ce cohon de Kolu" to je nedavno Maravijov povedal. Poljak ne more nikoli zastopati koristi, prav tako kakor Madžar. Goluchowski bi najraje danes ali jutri začel vojno z Rusijo. Za nas Habsburžane je pa zveza z Rusijo silno važna, ker moramo pomagati drug drugemu. Ali naj se morda opremo na angleško demokracijo ali celo na francosko republiko? To bi bilo blazno. Cesar menda ne razume tega. Goluchowski ga preplahotava. Jaz pa ne bom mirno gledal, kako spravljajo državo na nič. Samo nekaj leta zdravja mi dajte, pa bodo Goluchowski in njegovi podobni videli, koliko je ura!"

Zdaj si je moral še priznati. Tako slab je bil še, da je moral po vse dni ležati v počivalniku. A moč njegove volje je že rasla, že mu je bilo težko krotiti svojo željo po dejanjih. Pisma je pisal še s svinčnikom, ker mu je bilo držanje peresnika prenaporno, toda njegov svinčnik je že snoval široke načrte, ki naj bi vsaj pripravljali veliki načrt, ko ga pred zasledbo prestola ni mogel uresničiti. Od dne do dne je bil odločnejši in podjetnejši. Do segel je, da je bil njegov višji dvornik grof Thun velikaš, ki je znal samo ukazovati, ne ubogati, odpoklican, ustrezljiv plemenitaš, ki je spoštoval sleherni nadvojvodov željo, grof Thun je postal višji dvornik. Z nadaljnjimi željami Franc Ferdinand za zdaj cesarja ni hotel nadlegovati, zdaj, ko je bil zdrav, je hotel po načrtu uresničiti svoj položaj in zgraditi proti cesarjevi moči svojo lastno moč, ki si jo bo polagoma osvojil. Hotel je biti neprijeten prestolonaslednik. Staremu birokratu, ki je sedel na prestolu, je hotel polagoma izvesti oblast iz rok.

Prišel je teden velike preiskave, ki jo je hotel dr. Eisenmenger izvršiti skupno z več drugimi zdravniki, da bi dal nadvojvodi gotovost popolnega ozdravljenja. Preiskava je obrodila uspeh, ki sta ga oba, Franc Ferdinand in njegov telesni zdravnik, s tesnobo v srcu pričakovala. Zdravniki so spoznali, da je Franc Ferdinand zdrav. Priporočili so mu, naj iz previdnosti še nekajkrat preživi letni čas na jugu, toda ugotovili so, da ni pustila bolezen niti sledu kakšne nevarnosti. Zdravniško nadzorstvo je bilo posledje odveč.

Franc Ferdinand je bil odlovil zdravnika, ki mu je bil rešil življenje. Nato je pisal Zofiji. Prepričan je bil, da mu je rešila življenje ona, ne zdravnik. Pisal ji je, da je ozdravel in da mora zdaj izpolniti dano besedo in biti vsa njegova.

ČETRTI DEL.

Boj za ženo.

Franc Ferdinand je bil vrnjen življenju. Počasi je začel to zapopadati. Počasi, okorno se je začel veseliti. Počasi je začel verovati v svojo srečo. Nič več ga ni, kakor v minulih letih, mučen kašelj budil iz spanja. Mirno sopeč se je predramljal ter zavest, vzhlepi videl in čutil: srca je bila suha, ne več prepojena z nečim potom bolezn. Krasno je bilo novo življenje brez nočnega potu, brez kiselo vlažnega duha po grozeči smrti. Ozdravele prsi so se širile, vsi organi ozdravelega telesa so se krepi, ko je plala po njih zdrava kri. Ko je jutraj odpiral oči, se je z nežnimi rokami ljubeče božal po suhi srca, po zdravo sopečih prsih. Dolgo se je bil sovražil, zdaj se je začel ljubiti. Ljubil je svoje ozdravele prsi, svojo sapo, ki je bila od tedna do tedna močnejša, svoje srce, ki je upolno utripalo in se polasčalo sveta. Začel je ljubiti drevesa v Konopištu. Zadnja leta jih je sovražil, ker se je bal da ne bo več učakal novega zelenja prihodnje pomladi. Začel je ljubiti vodo, reke in ribnjake. Ki se ni prej, boječ, bočan, poln strahu pred smrtjo, nikoli kopal v njih. Začel je ljubiti zrak, ki ga je imel mnogo let za sovražnika, zrak, v katerem se je nevidno skrivala smrt, nevarni zrak, v katerem so se nevidno vrtinčili vsi prehladi in razgretja, vse bolezenske kali in znanilke smrti ter obkoljevale bolne prsi. Zdaj se zraka ni več bal. Kopal se je v njem, se mu vdajal, se z njim igral, ga poljubljil in se mu dalja poljubljati. Po cele ure je hodil po konopiškem parku in mislil: "Živim! Živel bom! Zdrav sem!"

Nihče se ni zanimal zanj. Nihče ni vedel, da je bil ozdravel. Možno, ki je bil tiste dni okrog njega velik hrup, je bilo ime Badeni. Ministrski predsednik grof Badeni je bil razgalil svoje jezikovne naredbe, ki so dovoljevale Čehom občevanje z uradi v domačem jeziku. Na Dunaju, v Pragi, v Gradcu, so korakali nemško-nacionalni dijaki po ulicah in vpili: "Dol Badeni!" V poslanski zbornici so rjoveli vsenemški poslanci: "Dol Avstrija! Živel Bismarck!" V vseh nemških mestih na Češkem so krščevali ulice in tuge po Bismarcku. Vsenemci so izdali geslo: "Proč od Avstrije!" Vsenemški poslanec Schoenerer je v poslanski zbornici izrekel željo, naj bi nemška vojska vkorakala v Avstrijo in storila trih stari državi konec.

Franc Ferdinand je spremljal te dogodke s srdom, hkratu pa tudi z zadoščanjem. S srdom je spoznaval, da njegova bodoča država gnije in da ji grozi razpad, ker ne obstoji nikak avstrijski državni narod, marveč sami protidržavni narodi, ki izkušajo drug drugega zadaviti in zadušiti. Ako se niti na Nemce ni bilo več zanesti — kakšna prihodnost je čakala monarhijo?

Tresoč se od gneva, je ponavljal, da bi mu bilo v slast, ko bi mogel govornika teh upornih Vsenemcev s svojo lastno roko pretepeti. Ali s tem srdom se je družilo tudi zadoščanje: zdaj je moral vsak izpredvideti, da je šibka roka starega cesarja nezmogljiva vladati državi, storiti predzne življe neškodljive in ohraniti red. "Zdaj bi moral priti jaz na vrsto," je mislil Franc Ferdinand, "zdaj bi lahko pokazal, kaj se skriva v meni."

(Nadaljevanje prihodnjich.)

Moderno vojno letalo

(Nadaljevanje s 2. str.)

ra 20 mm in z 2 strojnica, ali pa s do 6 strojnica. Prednost topa v učinkovitosti ognja z večje razdalje (nasprotno: razdalja se zmanjšuje, ker je začetna brzina granate manjša od strojničnega projektila), temveč prednost topa je v silnem razdalnem učinku. Topovski eksplozivni projektil v slučaju zadetka sigurno zruši vsako letalo, medtem ko večjih celo nekaj deset strojničnih zadetkov ne more nasprotnika niti resno poškodovati in ga prisiliti k padcu. Nedostatek topa na manjši borbeni razdalji se zmanjšuje z uporabo takozvanega motor topa, to je topa, ki je postavljen v podolžni osi samega motorja. Začetna brzina izstreljenega projektila pri tem topu znaša okoli 900 m na sekundo, učinkovitost borbenega razdalja pa okoli 800 m.

Brzina topovskega streljanja znaša 200 strelcev v minuti. Rezerva municije je navadno 60 do 80 nabojev, ki se nahajajo v specialnem nabojniku.

Oborožitev napadalnih letal ima to odliko, da jo je po potrebi mogoče medsebojno izmenjati. Tako more napadalni aeroplan nesti večjo množico takih bomb ali instalacije za zamegljevanje in zadimljenje ter instalacije za razprševanje bojnih plinov, o katerih pa vemo, da v sedanji vojni doslej še niso bili nikjer uporabljani.

Letala za sodelovanje, kot so na primer izvidniki, fotografi, zvezni aeroplani in drugi, so oboroženi v glavnem samo za obrambo pred napadi sovražnih lovskih aeroplanov, to je imajo orožje, ki je izključno obrambnega značaja in ki deluje samo v zadnjem sektorju.

Samo nekateri tipi bombnih letal imajo obrambni artilerijski položaj v samem repu letala, s čimer je dosežena idealna obramba v smeri nazaj, ker ni nobenih mrtvih kotov. Taki tipi so na pr. angleški bombniki za dolge proge in letalo za prenos čet od pomorskih letal in nekateri ameriški bombniki. Strojnice večjega kalibra se uporabljajo na lovskih enotah in večsedih kakor tudi na bombnikih samo zaradi povečanja učinkovite borbene razdalje. Tako more na pr. strojnica

kalibra 11 mm učinkovito streljati na razdaljo 800 m, strojnica kalibra 13 mm pa celo na 1200 m.

Vse, kar smo povedali o napadalni in obrambni oborožitvi modernega vojnega letala, daje nam jasno sliko in pojem o sili in učinkovitosti aeroplan-skega ognja kakor proti sovražnim letalom v zraku, tako tudi pri zemeljskim ciljem.

Treba je poudariti dejstvo, da je v sedanji vojni ogromna večina letal bila sestreljena in uničena v medsebojnih borbah, kjer sta prav učinkovitost in sila aeroplan-skega orožja opravljala svoje veliko delo, medtem ko je en sam majhen odstotek izgub zaslugu protiletalske artilerije, pa čeprav ne moremo in ne smemo zanikati dejstva, da sta tudi tehnika zemeljskih protiletalskih orožij in način streljanja z njimi napredovala naglo in temeljito.

Ofenzivni orožji, ki stojita na prvem mestu, sta aeroplan-ska strojnica in aeroplan-ski top in šele potem zemeljsko protiletalsko topništvo. Z drugimi besedami: najprej borbeno letalo, potem šele protiletalski top.

Strašne razmere na tobačnih poljih

Delavski komisar za državo Connecticut, Cornelius J. Danaher, je odločno obsodil razmere, ki vladajo po bogatih tobačnih okrajih. Pri pospravljanju tobačne letine, predstavljajoče vrednosti 12 milijonov dolarjev, je zaposlenih mnogo otrok, med njimi tudi takih, ki še niso stari osem let. Morala teh otrok je do skrajnosti ogrožena, poleg morale pa tudi njihovo zdravje in varnost.

Poročal je o nekem predde-lavcu, ki je stavil mladim fantom nemoralne ponudbe, o neki 12 letni deklici, ki je bila zaposlena v skupini 60 fantov ter o mladih fantih in dekletih, ki morajo piti vodo iz iste posode kot jo pijejo sifilitične zamorke.

Delavski komisar je pozval Ralpa C. Lasburya, predsednika poljedelskega obrambnega sveta, naj uvede preiskavo.

Diplomatski zastopniki 'Neodvisne in Svobodne' Hrvatske

"Svobodna in neodvisna" vlada Mussolinijeva "hrvatskega kraljevstva" poslala je v Berlin kot svojega "diplomatskega zastopnika" dr. Benzona, a v isto svrhu je poslala v Rim dr. Stijepa Perića, iz Stona na Pelješcu, pri Dubrovniku. — Policije nekolicinskih držav v Evropi, vključno s Italijansko in nemško, zamogle bi podati krasno sliko "delovanja" teh novih "diplomatskih poslancev", posebno še o prvih fazah njihovega rodoljubnega dela, ko so začeli kot mednarodni tihotapci, a zatem iz zadnjih, ko so hoteli, da v isti čas prodajo svoje usluge — več kakor samemu eni "prijeteljski" vladi! — Obadva sta rodome iz Dalmacije, in to ravno iz krajev, katere je, kljub temu da so 99.99% čisto hrvatski — vzela sebi zaščitnica "neodvisne", prijateljske sosedne Italije. Vseled svojih zgodnjih aktivnosti, se je dr. Stijepo Perić posrečilo, da si je nakopičil lepo vsoto denarja. Za čas skrivanja izdajalca Pavelića po Italiji, mu je Perić posojeval denar za "stanovanje in hrano" in še za nekatere raskošne potrebe, bolj osebne narave. Vseled tega in vseled denarja, se sedaj gospod Stijepo smatra za enega — "najodličnejših oseb" v novi hrvatski državi.

(Jugosl. Kurir)

47 laških mornarjev poslanih v poboljševalnico

V Newarku, N. J., je izjavil zvezni maršal Hubert Harrington, da je bilo poslanih 47 italijanskih mornarjev, ki so zakrivila sabotažo, v neko zvezno poboljševalnico v Petersburgu, Va. 24 tovarišev jim bo sledilo. Enajst jih je še vedno v okrajni jetnišnici v Jersey City. Obtoženi so bili, da so poškočovali pet italijanskih parnikov, ki so bili zasidrani v newyorškem pristanišču. Enajst obtoženih mornarjev je bilo oproščenih, toda naselniške oblasti se še niso odločile, kaj naj se z njimi zgodi.

Prvotno je bilo rečeno, da bodo deportirani v Italijo, toda zdaj se, da so oblasti ta načrt opustile.

VESTI IZ CLEVELAND, OHIO.

Dne 12. avgusta je preminil Frank Prudič. Ze nekajkrat preje je tožil, da ga trga v roki, toda mu je kmalu odleglo in se je zopet normalno počutil. Omenjenega dne, ko se je odpravljal na delo, je zopet čutil bolečine in kmalu je omagal ter se zgrudil poleg postelje, ko je soproga klicala sosedo, da bi prišla na pomoč. Zadnjih 10 let je bil uplen kot "Chrome Plater". Doma je bil z Dole-nje vasi pri Cirknici, ter je bil 51 let star. Zapuška soprogo Marijo in bratrance Franka.

12. avgusta je umrla Mrs. Helena Malnar, roj. Kerže, poznana pod imenom Malnarjeva mati. Soprogo Frank je umrl leta 1925. Pokojnica je bila stara 76 let. Prejnjih večer je bila v hiši zbrana vesela družba sorodnikov in mati se je dobro počutila. Drugo jutro je pa mirno zaspala za vedno, ne da bi kaj tožila o kakšni bolezni. Rojena je bila v vasi Gora pri Sodražici, nahajala se je pa skoraj ves čas v vasi Klanec.

Do leta 1920, ko je odšla v Ameriko. Poleg sina Franka, zapuška tudi dve hčeri. Mrs. Fr. Pintar in Mrs. Angelo Zelez-nik.

Po dolgi bolezni je dne 4. avgusta umrl v Ashtabula County sanatoriju rojak John Plut, star 47 let. Doma je bil iz Vrha, fara Hinje, odkoder je prišel v Ameriko pred 32 leti.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

Emil Adamič — 16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50
ŠEST NARODNIH PESMI za mešni zbor 50
ŠEST NARODNIH PESMI za mešni zbor 50

Franc Venturini — ŠEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanec — 12 MLADIH LET, moški zbori 50

Peter Jerab — OSEM ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV: Barčica; Oj, moj šolci, o šolci; Kam mi, fantje, drev v vas pol-demo 20

OSKAR DEV: Srečno, ljubca moja; Ko ptičica na tuje gre; Soli; Moj očka na konjčka dva; Dobiv sem pl-senice; Slovo; Je vplnila luč 40

EMIL ADAMIČ: Modra devojka (belokranjska) 20
Vao noč pri potoci 20
Jurjeva 20
Hodl Micka domo; Kaj druge-ga hočem; Zdravica 20

VASILJ MIRK in A. GROBMING: Vetrice; Pe gradilo 20

FERDO JUVADEC: Zjutraj 20
Slovanska 20

PETER JERAB: Petin roka; VASI-LIJ MIRK: Podkralca 20

ZORKO PRELOVEC: Ko so fantje proti vasi šli 20
Le enkrat se 20
Slava delu 20

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS. PAVOČ: Potkan ples 20

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Zapuška sestrično Marijo Zupan in več drugih sorodnikov.

Dne 11. avgusta je umrla Mrs. France Debelak, roj. Tisel. Doma je bila iz vasi Rašca fara Velike Lašce, odkoder je prišla v Ameriko pred 40 leti. Zapuška soprogo Matijo, dva sinova ter tri hčere. V starem kraju zapuška brata Josepha in sestro Mary.

Dne 15. avgusta je naglo umrl Mathew Boličič, star 63 let, doma iz vasi Gradec v Beli Krajini. V Ameriki se je nahajal 48 let in zapuška soprogo Unšulo, dva brata Antona in Franka ter več sorodnikov v starem kraju pa zapuška sestro in brata.

Dne 4. avgusta je šla Mrs. Jennie Nahtigal zjutraj na delo kot navadno v Bishop & Babcock. Tam ji je nenadoma prišlo slabo. Odpeljali so jo v Charity bolnišnico, kjer je umrla za srčno kapljico. Njeno dekliško ime je bilo Ferko in je bila prej poročena z Johnom Boldanom, ki je umrl l. 1935. Rojena je bila v vasi Les pri Zagradu in je prišla v Ameriko leta 1906. Zapuška moža Franka in tri otroke. Dalje zapuška v Clevelandu brata Josipa, v Bridgeportu pa brata Johna in Daniela ter polbrata Franka ter sestre Mary, por. Kalkuta, Gertrude, por. Haus-hold in Manceo. Vrh tega zapuška mnogo drugih sorodnikov.

AMERIKA JE BILA ŽE PRED 25.000 LETI OBLJUDENA.

Iz Washingtona poročajo: — Po daljšem proučevanju enega najboljših znanih najstarejših človeških bivaljšev v novem svetu, sta dva starinostlova s Harvard-ke univerze, dr. Bryan in dr. Ray, dognala, da so že pred 25.000 leti živeli ljudje v Severni Ameriki.

Preiskala sta tako zvano Lindenmajerjevo dolino na severovzhodu Colorada, kjer so arheologi iz Smithsonianovega instituta našli mnogo orodja za človeško uporabo skupno s kostmi izumrlih živali. To je moralo biti lovskega taborišča praprebital-cev Amerike, ki so v poslednjih poletjih poslednje ledene dobe zasledovali bizonovo kamelo, kamelo in mamuta.

Geologi so dognali, da je bila ledena doba v Ameriki vsaj s 3 daljnimi presledki prekinjena, v katerih pa so bile potrebne prilike skoraj take, kakršne so dandanes. Isto podobno je imela severna Evropa, kjer so pa dognali štiri presledke. Bryan in Ray pravita, da se to prodiranje in umikanje ledu v novem in starem svetu časovno ujemata.

Defense Savings Bond je mogoče registrirati na ime otrok, kakor tudi odraslih. Kupite Defense Bonds in Stamps!

Spisi Josip Jurčiča

- I. ZVEZEK: Uvod — Narodne pravljice in pripovedke. — Spomini na deda. — Jurij Kozjak. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Domen. — Dva prijatelja.
- II. ZVEZEK: Jurij Kobila. — Tihotapec. — Vrbhan Smukova ženitev. — Klosterski žolnir. — Grad Rojinje. — Golida.
- III. ZVEZEK: Deseti brat. — Nemški valpet.
- IV. ZVEZEK: Cvet in sad. — Hči mestnega sodnika. — Kozlovska sodba v Višnji gori. — Dva brata.
- V. ZVEZEK: Sosedov sin. — Sin kmetskega cesarja. — Med dvema stoloma.
- VI. ZVEZEK: Dr. Zober. — Tugomer.
- VII. ZVEZEK: Lepa Vida. — Pina tobaka. Moč in pravica. — V vojni krajini. — Prava med bratoma.
- VIII. ZVEZEK: Ivan Erazem Tatenbah. — Bojim se te. — Črtica iz življenja političnega agitatorja. — Telečja pečenka. — Šest parov klobas. — Po tobaku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. — Spomini starega Slovenca Andreja Pajka.
- IX. ZVEZEK: Rokovnjači. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir grade. — Pona-rejeni bankovci.
- X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

10 zvezkov...\$10

POSAMEZNI ZVEZKI \$1.50

Naročilo pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. CO.

"GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.